U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobce: **J. C. V.**, zastoupen Mgr. Ráchel Tošnerovou Ph.D., advokátkou se sídlem Nerudova 987/10, České Budějovice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2023, č. j. OAM-191/ZA-ZA11-P09-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 10. 2023, č. j. 54 Az 3/2023 - 62,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce Mgr. Ráchel Tošnerové, Ph.D., **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši **4 114 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou, kterou Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) shora označeným rozsudkem zamítl. Žalobce se domáhal toho, aby mu byl udělen humanitární azyl z důvodu jeho vyššího věku a aktuálně zhoršeného zdravotního stavu; žalobci je 63 let a trpí vysokým krevním tlakem. Alternativě se domáhal udělení doplňkové ochrany, neboť mu v zemi původu hrozí podstatné zhoršení zdravotního stavu z důvodu absence zdravotní péče. X se totiž nachází ve špatné ekonomické situaci a čelí

akutnímu nedostatku léků všeho druhu a lékařského materiálu. Naproti tomu v České republice má syna a snachu, kteří se o něj starají.

[2] Krajský soud uvedl, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a že v posouzení žalovaného neshledal překročení mezí správního uvážení či jeho zneužití. Také se ztotožnil s žalovaným, který nezjistil žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že by žalobce mohl být vystaven reálnému nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Nucené vycestování žalobce by nepředstavovalo ani porušení mezinárodních závazků ČR ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu v návaznosti na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobce v průběhu správního řízení nedoložil žádné lékařské zprávy, tyto doložil až v průběhu řízení před soudem, přičemž žádná z těchto zpráv výslovně neuváděla, že by některá z uvedených zdravotních obtíží byla natolik závažná, že by jej ohrožovala na životě. Bylo přitom povinností žalobce, aby předložil důkazy, ze kterých by bylo zřejmé, že mu hrozí vážná újma, jež by vznikla z důvodu nedostatku zdravotní péče na X. Z lékařských zpráv a z protokolu o pohovoru žalobce plyne, že žalobcův nepříznivý zdravotní stav je dlouhodobého charakteru a výrazněji se nemění. Vysoký krevní tlak lze v obecné rovině vzhledem k věku žalobce považovat za zcela běžné onemocnění. Léky na toto onemocnění byly dle žalobce na X dostupné; ve čtyřech případech léky dostupné nebyly, ale v případě zhoršení jeho stavu, mu byly léky indikovány v nemocnici. Trpí-li žalobce vodní kýlou, nelze ani toto onemocnění označit jako takové onemocnění, které by žalobce bezprostředně ohrožovalo na životě. Jak sám žalobce uvedl, tímto onemocnění trpí asi 10 let, tedy jedná se o indispozici dlouhodobého charakteru, se kterou zvládal v zemi původu žít. Uvedl-li žalobce, že mu byl předepsán konkrétní lék na vysoký krevní tlak, který není na X dostupný, tak k tomu krajský soud uzavřel, že žalobce již dříve uvedl, že léky na krevní tlak na X v předchozích případech dostal. Tedy i v případě, že by konkrétní lék, který mu byl v České republice předepsán, nebyl na X dostupný, lze ho nahradit jiným lékem na vysoký krevním tlak Zdravotní stav žalobce tak podle krajského soudu nemůže být ani důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Celková úroveň ekonomiky a zdravotnictví na X, ač je výrazně slabší než v ČR, nemůže být sama o sobě relevantním azylovým důvodem. Ani rodinné vazby, ani kumulace tvrzených důvodů nepřestavují „případ hodný zvláštního zřetele“, který by odůvodnil udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný nepochybil ani v tom, že při svých úvahách nereflektoval tzv. Madridský mezinárodní akční plán stárnutí, neboť pro udělení mezinárodní ochrany nemá žádný význam.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Rozsudek krajského soudu považuje za nepřezkoumatelný, co se týká jeho zdravotního stavu a podmínek zdravotní péče na X. Na vysoký krevní tlak užívá léky na X běžně nedostupné s vodní kýlu bude pravděpodobně potřeba odstranit operativně. Zdravotní stav by tak byl pro stěžovatele na X neřešitelný. Ten rovněž nelze hodnotit ve světle zdravotní péče v ČR, nýbrž podle úrovně zdravotní péče na X. V kontextu nedostatku léků a dostupnosti lékařské péče na X je zdravotní stav stěžovatele vážnější,

než jak dovodili žalovaný i krajský soud, a situace, ve které by se stěžovatel ocitl, by byla v rozporu se základními lidskými právy a proti lidské důstojnosti.

[5] Madridský mezinárodní akční plán stárnutí je dokumentem přijatým OSN, který Česká republika aplikuje mimo jiné v podobě Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí a reflektuje tak jeho důležitou roli. Krajský soud nicméně neuvedl, proč tento dokument nemá v případě posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany žádný význam.

[6] Krajský soud se také pouze vágně vypořádal s tvrzením stěžovatele ohledně průběhu pohovoru. Stěžovatel byl při pohovoru ovlivněn praktikami režimu na X. Neuvedl žádné negativní komentáře o X ze strachu z možného postihu. Po 63 letech tam strávených jen těžko během několika týdnů začne věřit státním autoritám. Žalovaný si měl být této skutečnosti vědom a ke stěžovateli takto přistupovat.

[7] Konečně se krajský soud vůbec nevypořádal s tvrzeními ohledně ekonomické situace na X. Z nich vyplývá, že na X jsou organizovány protesty, po kterých jsou stovky lidí uvězněny, někteří jsou odsouzeni k trestu odnětí svobody. Podle stěžovatele je proto evidentní, že jeho návrat by byl nebezpečný a uvrhl by jej zpět do bídy, strachu o naplnění základních potřeb a do nedůstojného života. Takový postup by byl v rozporu se zákonem o azylu i mezinárodními smlouvami a nadnárodními předpisy, kterými je ČR vázána.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, správní spis a napadený rozsudek. Uvedl, že krajský soud vypořádal dostatečně všechny uplatněné námitky, jeho úvahy jsou jasné a srozumitelné a výrok rozsudku je řádně odůvodněn. Stěžovatel nepředkládá žádnou důležitou právní otázku a kasační stížnost nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Ve věci stěžovatele však tyto podmínky naplněny nejsou.

[11] Klíčovým argumentem stěžovatele je nedostatek léčiv a obecně nižší úroveň lékařské péče na X v kontextu jeho zdravotního stavu, který podle něj odůvodňuje udělení mezinárodní ochrany. S tímto argumentem se ovšem dostatečně a přesvědčivě vypořádal již krajský soud ve svém rozsudku, který je také souladný s existující judikaturou.

[12] Podle ní není na humanitární azyl právní nárok a posouzení důvodů pro jeho udělení je otázkou správního uvážení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2017, č. j. 6 Azs 81/2017 - 32). Míra volnosti žalovaného byla proto limitována především zákazem libovůle, kterou Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem neshledal.

[13] Doplňková ochrana ze zdravotních důvodů je taktéž vyhrazena pro velmi výjimečné případy. Nejvyšší správní soud v tomto kontextu ve své judikatuře odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva: „*Podle rozsudku ve věci Paposhvili jde i o případy vážně nemocných osob, ‚u nichž se lze ze závažných důvodů domnívat, že v přijímající zemi by nedostatek vhodné péče či přístupu k ní představoval skutečné riziko, že se zdravotní stav nemocné osoby vážně, rychle a nevratně zhorší, a to by vedlo k intenzivnímu utrpení této osoby nebo k výraznému snížení předpokládané délky jejího života‘ (bod 183 rozsudku). […] Z judikatury ESLP plyne, že je na žadateli, aby předložil důkazy pro to, že by mu v zemi původu hrozila vážná újma, neboť by se mu tam nedostalo vhodné zdravotní péče odpovídající jeho vážnému zdravotnímu stavu (srov. bod 186 rozsudku Paposhvili),*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019 - 83).

[14] Také v tomto směru odpovídají závěry krajského soudu již existující judikatuře kasačního soudu. Nejvyšší správní soud se pak ztotožňuje s krajským soudem také v tom, že z dokazování neplyne, že by stěžovatel trpěl zásadním závažným onemocněním – má zdravotní potíže, které jej ovšem neohrožují na životě –, přitom nižší úroveň zdravotnických služeb v zemi původu nemůže sama o sobě představovat důvod k udělení mezinárodní ochrany (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 3 Azs 226/2005 - 68, nebo ze dne 4. 1. 2024, č. j. 9 Azs 219/2023 - 37). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 Azs 98/2018 - 22 *„[n]elze vyloučit, aby doplňková ochrana byla udělena žadateli o mezinárodní ochranu, který trpí závažnou nemocí, i z důvodů nedostatečné úrovně zdravotní péče v zemi původu, tato by ovšem musela dosahovat úrovně označitelné za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 - 89)“.* O takovou situaci se však v nyní řešené věci nejedná.

[15] Lze proto shrnout, že kasační stížnost se týká otázek již řešených v judikatuře Nejvyššího správního soudu. Soud tuto judikaturu neshledává rozpornou a rovněž nemá důvod se od ní odchýlit. Nedospěl ani k závěru, že by krajský soud uvedenou judikaturu nerespektoval nebo při posouzení věci jinak zásadním způsobem pochybil, což by mohlo negativně ovlivnit hmotněprávní postavení stěžovatele.

[16] Rozhodnutí žalovaného i napadený rozsudek také splňují požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost správních i soudních rozhodnutí (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38). Přezkoumatelné,

ač strohé, jsou taktéž závěry krajského soudu k aplikaci Mezinárodního madridského akčního plánu (bod 26 rozsudku), k průběhu pohovoru a z něj vyplývajícím informacím (bod 31 rozsudku) a k ekonomické situaci na X (body 22 s následující rozsudku).

[17] Kasační soud připomíná, že mezinárodní ochrana je výjimečným právním institutem, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoliv však před jakýmikoli negativními jevy v zemi jeho původu. Poskytnutí azylu, resp. doplňkové ochrany, kterých se v soudním řízení stěžovatel domáhá, jsou zcela specifické instituty. Nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců, upravenými např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (srov. např. usnesení NSS ze 4. 2. 2021, čj. 6 Azs 168/2020 - 50, bod 18).

[18] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se krajský soud nijak neodchýlil od ustálené judikatury kasačního soudu a nedopustil se ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, a usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[20] Krajský soud stěžovateli ustanovil usnesením ze dne 22. 8. 2023, č. j. 54 Az 3/2023 - 25, k ochraně jeho práv zástupkyni advokátku Mgr. Ráchel Tošnerovou, Ph.D. Podle § 35 odst. 10 část věty prvé za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Ustanovené advokátce Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „advokátní tarif“)], za nějž jí náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 3 400 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se uvedený nárok o částku 714 Kč odpovídající příslušné sazbě daně podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celkem tedy soud výrokem IV. tohoto usnesení přiznal právní zástupkyni částku 4 114 Kč, která bude jí proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2024

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu